

"לא מוכרים בגלל שימושים את המבנים משכירים ומתפרנסים"

עו"ד אביגדור ליבוביץ

השכרת יחידות דיור בנחלות - ביום 24.12.18 אושרה במועצת מקרקעי ישראל הצעת החלטה 772 שכותרתה "מינוי ועדה לבחינת מדיניות חלופות הכנסה למשק המשפחתי במושבי" לפיה, תוקם ועדה ציבורית שתבחן את הסוגיות הבאות:

1. אפשרות החלתן של הנחות אזורי עדיפות לאומית על תעסוקה לא חקלאית (פלי"ח) בחלקת המגורים.

2. אפשרות השכרת יחידות המגורים בחלקת המגורים.

דמי שימוש עבור ארבע שנים - הצעת החלטה נוספת שאושרה ביום 24.12.18 שמספרה 773 עוסקת בתיקון להחלטה 1458 בנושא שימושי פל"ח בנחלה.

סעיף 4 להחלטה שכותרתו "הסדרת שימושי עבר" יעודכן בהתאם לתנאים הבאים:

1. הסדרה של כל השימושים בנחלה תוך **שנתיים** ממועד כניסת ההחלטה לתוקף (לאחר חתימת שר האוצר).

2. תשלום דמי שימוש עבור התקופה **עד** למועד אישור התיקון להחלטה 1458 - בעל הנחלה יחויב בתשלום עבור **4 שנים**, לפי 6% לשנה מערך הקרקע (סה"כ לא יותר מ- 24% במצטבר, גם אם משך השימוש החורג ארוך יותר).

3. תשלום דמי שימוש עבור התקופה **ממועד** אישור התיקון להחלטה 1458 **ועד** מועד ההסדרה בפועל - 6% מערך הקרקע לשנה או חלק יחסי משנה.

4. התיקון להחלטה **יחול על בעלי נחלה מעל גיל פנסיה** (בהצעת החלטה 773 לא היתה הגבלה כי התיקון יחול על בעלי נחלות מעל גיל פנסיה בלבד, תנאי זה הוסף בישיבת המועצה).

5. מדובר בשימושים שניתן להסדירם בהתאם לכללי החלטות המועצה.

6. "דמי שימוש" עבור מבני קייט יחולו בהתאם למגזר העירוני (כיום מוסדר בהחלטה 1567).

7. התיקון להחלטה לא יחול על חוכר שניתן לגביו פסק דין שיחויב בתשלום עבור **כל תקופת השימוש**.

תנאי הסף לביצוע עסקת פל"ח:

1. הסדרה של כל השימושים בנחלה.

2. תשלום "דמי שימוש" בגין תקופת העבר ועד למועד ההסדרה בפועל.

3. העמדת ערבויות לביצוע ההסדרה.

השכרת מבני פל"ח בנחלה:

במאמרים קודמים עמדתי על הצורך המידי לאפשר לבעלי נחלות להשכיר את מבני הפל"ח על מנת ליצור עבורם מקור הכנסה ממבנים שבנויים בהיתר ונותרו ללא רוח חיים בנחלות, לאחר שמדיניות הממשלה והחלטות רמ"י הביאו לכך שהחקלאים נאלצו שלא בטובתם לחסל ענפי חקלאות לאחר עשרות שנים של השקעות בקרקע ומבנים.

התוצאה המידית של הפסקת פעילות חקלאית בנחלה, היא **אבדן של מקורות הכנסה**, מה שמעלה את הצורך למציאת **מקורות הכנסה חלופיים למשק המשפחתי מהנחלה**.

הוסבר, כי החקלאי שעיבד את הקרקע והשקיע את כל הונו ומרצו בפיתוח ענף החקלאות בנחלה, ברוב המקרים לא דאג למקורות הכנסה לגיל הפנסיה, שכן הוא השקיע את הכספים במהלך כל השנים בבנייה ופיתוח המבנים בנחלה. החקלאי שילם אגרות בניה לוועדה המקומית, היטלי השבחה, היטלי פיתוח, היטלי ביוב, דמי היוון ודמי היתר לרמ"י, מס הכנסה בגין ההכנסות מהפעילות, וכיום נותר ללא פנסיה וללא מקורות הכנסה.

המדיניות של החלטות רמ"י לפיהן בעלי נחלות לא יכולים להשכיר את מבני הפל"ח אינה מתאימה לעידן הנחלה המהוונת בשנת 2019!

זה הזמן לפעול ולשנות את ההחלטה 1458 ולקבוע בה הוראה נוספת שתאפשר לבעלי נחלות להשכיר את מבני הפל"ח שניבנו בהיתר על מנת ליצור מקורות הכנסה חלופיים בגיל השלישי.

אנו מבקשים מכלל הציבור להצטרף לתהליך אינטנסיבי שמתקיים מול רמ"י, משרד האוצר, ומשרד החקלאות, ולהביא ביחד לשינוי מדיניות רמ"י בנושא השכרת מבני הפל"ח. ניתן לבחון הסדר מקביל לזה שנקבע בקיבוצים, כי ישולמו "דמי שימוש" בסך 5% לשנה.

יש לפעול ולדרוש כי הוועדה הציבורית שהוקמה על מנת לבחון מקורות הכנסה למשק המשפחתי, ובוחנת החלה של הנחות אזורי עדיפות לאומית על שימושי פל"ח ולא רק על מבני קייט וכן השכרה של יחידות דיור בנחלה, תבחן גם את הנושא של השכרת מבני פל"ח בנחלה.

אנו מזהים כי נפתח "חלון הזדמנויות" לאחר מאבק של שנים, כך שברמ"י הבינו כי המציאות השתנתה ובהתאם לכך הסכימו ברמ"י לבחון את האפשרות להשכרת יחידות המגורים בנחלה, בכפוף לכך שתמשיך לחול חובת ההתגוררות ועיבוד ברצף של הנחלה ("משטר הנחלות"), דבר שלא יכול היה לעלות על הדעת לפני מספר שנים.

אנו רואים בהקמת הוועדה, "שעת כושר", גם לבחינת הנושא של השכרת מבני הפל"ח ויש לפעול לכך שיוטל על הוועדה לבחון גם נושא זה!

על מי לא יחול התיקון להחלטה?

חוכרים שלא הגיעו לגיל פנסיה ימשיכו לשלם את דמי השימוש לפי החלטות קיימות. בפועל רמ"י גובה דמי שימוש עבור כל תקופת השימוש. לפי החלטת הנהלה בתוקף, ייגבו דמי שימוש עבור תקופה של עד 7 שנים ("מבצע" עד 31.12.19), אך לא בכל מקרה כפי יוסבר להלן.

השאלה שיש לשאול במקרה זה היא - האם רמ"י ידעה או לא ידעה על השימוש?

במה דברים אמורים? ככל ובנחלה מתקיים שימוש חורג, ורמ"י לא ידעה על השימוש, כלומר לא ביקר בנחלה פקח במהלך השנים ואין דו"ח פיקוח, רמ"י תגבה דמי שימוש עבור כל תקופת השימוש

גם אם היא ארוכה משבע שנים. ככל ורמ"י ידעה על השימוש ולא פעלה בפועל בדרישה להסדרה, רמ"י תגבה עבור תקופה של עד 7 שנים.

נבהיר כי בפרקטיקה גם לאחר שתומצא שומה לתקופה העולה על 7 שנים, ניתן להגיע להסדרים מיטיבים לרבות במסגרת הסדרי פשרה בהליכים משפטיים.

תיקון 116 לחוק התכנון והבניה :

בנוסף לתיקון החלטה 1458 נבקש להזכיר כי תיקון 116 לחוק התכנון והבניה שנכנס לתוקף בחודש אוקטובר 2017 הביא שינוי מהותי במדיניות האכיפה ובנושא זה הבאנו עדכונים לגבי הביקורים שמתבצעים בשטחי הנחלות על ידי הועדות המקומיות והיחידה הארצית לאכיפה.

נבהיר, כי בעל נחלה שבה מתקיימים שימושים חורגים, עשוי להגיע למצב שבו מוגש כנגדו כתב אישום על ידי הועדה המקומית ובמקביל תביעה אזרחית על ידי רמ"י בגין אותם שימושים.

אנו חוזרים וקוראים לבעלי הנחלות לפעול בהקדם להסדרת שימושים בנחלה במטרה להקדים את הביקור של הפקח. נזכיר, כי סקר עבירות הבניה צריך להסתיים עד לחודש אפריל 2019.

מה נדרש מבעל נחלה מעל או מתחת לגיל פנסיה בכדי להסדיר שימושים בנחלה?

בתיקון להחלטה 1458 נקבע, כי התנאי לכך שבעל הנחלה ישלם "דמי שימוש" לתקופה של ארבע שנים הוא שתבצע הסדרה בתוך שנתיים.

בנוסף תשימו לב, כי הגבייה עבור ארבע שנים היא רק בגין השימוש שהתבצע עד למועד כניסת ההחלטה לתוקף (ההחלטה תכנס לתוקף בימים הקרובים לאחר חתימת שר האוצר).

אך כיצד ייגבו דמי שימוש עבור השימוש לאחר כניסת ההחלטה לתוקף? בגין השימוש לאחר כניסת ההחלטה לתוקף ישולמו דמי שימוש עבור כל תקופת השימוש.

יוצא מכך, כי בעל נחלה שלא יפעל מידית לביצוע ההסדרה וגם אם בהחלטה עתידית המועד של "המבצע" לשנתיים יוארך, ישלם דמי שימוש עבור ארבע שנים עד לאישור ההחלטה ובנוסף עבור השנים לאחר אישור ההחלטה!

התוצאה היא שבעל נחלה מעל או מתחת לגיל פנסיה שרוצה להסדיר שימושים בנחלה, צריך לפעול מידית להסדיר את השימושים לפי שלוש חלופות (להלן: "חלופות ההסדרה"):

- השבת המבנה למצב המקורי בהתאם להיתר.
- הסדרת המבנה בהיתר לפי החלטות רמ"י.
- הריסה של השימוש החורג.

כיצד נבחר בחלופה המתאימה?

בכדי לקבל את ההחלטה הנכונה לבחירה באחת מחלופות ההסדרה, יש לבחון שיקולי רוחב בכל הקשור לשימוש בנחלה, לרבות מבט לעתיד בנושא העברה הבין דורית, בנייה של בית שני ושלישי, פיצול מגרשים מהנחלה, שימושים לפל"ח, שימושים נלווים לחקלאות, שימושים לחקלאות וכו'.

יש לשים לב לכך שבחירה בחלופה של הסדרה תשית על בעל הנחלה "דמי שימוש" עבור תקופת העבר, אך גם תשלום "דמי היוון" עבור הסדרת השימוש לעתיד. במקרה זה על בעל הנחלה לבחון האם נכון עבורו להותיר את השימוש ולהסדירו בהיתר בניה, לאור "התשלום המשולב" (דמי שימוש + דמי היוון) שיחול עליו או להשיב את המצב לקדמותו או להרוס את המבנה.

היבטים לבחינת חלופות ההסדרה:

בכדי לקבל החלטה נכונה ביחס לשאלה איזו מחלופות ההסדרה יש לבחור (הריסה/הסדרה/השבה להיתר) עלינו לבצע בדיקה במספר היבטים:

היבט משפטי - ניתוח החלטות רמ"י ואפשרויות ההסדרה ואפשרויות השימוש במבנה.

היבט תכנוני - ניתוח הוראות התב"ע החלה על המושב ואפשרויות ההסדרה במסגרת הוצאת היתר בניה.

היבט כלכלי - עלויות דמי שימוש + דמי היוון + אגרות בניה + היטל השבחה + היטל ביוב + הוצאות עבור בעלי מקצוע להוצאת היתר.

היבט מיסוי - מיסים ותשלומים שיחולו בגין הסדרה ושימוש במבנה לרבות בגין תשלום דמי היוון.

היבט משפחתי - הצרכים העתידיים של המשפחה.

המסקנה המתבקשת היא, שיש לפעול במידי ולבצע ניתוח משולב של כל ההיבטים, כאמור, ובהתאם לכך לקבל את ההחלטה הנכונה ולהתחיל ביצוע.

בכדי להמחיש את המציאות הבלתי אפשרית שנוצרה כתוצאה ממדיניות שגויה של החלטות הממשלה ורמ"י שהביאה חקלאיים למצב שהם צריכים להילחם על חייהם בכדי לשרוד בגיל פנסיה נביא סיפור מהחיים. אני סמוך ובטוח שלאחר קריאת הסיפור כל אחד יוכל להבין היטב במה דברים אמורים.

סיפור מהחיים :

יהודה הגיע לפנסיה לאחר עשרות שנים של עבודה בענף הפרחים. יהודה הוא חקלאי ותיק ומוכשר, הוא לא דאג לעצמו לביטוח מנהלים או קרן פנסיה או לחסכון, ליהודה לא נתנו רכב מהעבודה, הוא לא קיבל שוברים לארוחת צהריים, לא היתה לו חופשה שנתית ולא תנאים סוציאליים, כל חייו הוא ידע רק דבר אחד - האדמה היא אהבת חיי, אני צריך לעבד אותה בכדי לשמור על ענף החקלאות ולשמר את המסורת ארוכת השנים של משפחתי ולהביא פרנסה הביתה.

יהודה עיבד את האדמה מהנשמה, הוא השקיע את כל הונו ומרצו באדמה אותה הוא קיבל בירושה מאביו שהנחיל ליהודה את אהבת הארץ והאדמה. אבא של יהודה שהגיע מאירופה רגע לפני שהתחילה מלחמת העולם השנייה, נהג לומר לו - "יהודה, אנחנו כאן בכדי להקים מדינה, ענף החקלאות הוא הבסיס העיקרי עליו תקום מדינת ישראל ואנחנו כחקלאים נעשה כל שמוטל עלינו במקום הקטן שלנו בנחלה, בכדי שנהיה ביחד, עם של חקלאים שמתפרנס בכבוד מאדמת ארץ ישראל".

יהודה זוכר עוד מילדות את אביו שנהג להתעורר כל בוקר בשעה מוקדמת, בטרם עלה השחר, עולה על הטרקטור לסיבוב ראשון בחממות, להריח את האדמה ולהביט באור ראשון של זריחה. בימי הקיץ כשהאוויר בחוץ היה חם וניתן היה לחוש את הדביקות על הפנים מהחום שעלה מהאדמה, יהודה היה מצטרף לאבא לטיול היומי, ויושב על הכנף של הטרקטור. אלו היו רגעים קטנים של אושר עבור יהודה, הרעש של המנוע היה כמו שיר ערש עבורו, זה מה שהוא זכר עוד מאז שהיה ילד קטן רך בשנים, רעש הטרקטור שהזכיר לו שאבא חזר הביתה.

יהודה היה מביט על אבא מהצד, הוא היה גאה בו ורצה להיות בדיוק כמוהו, חקלאי גאה שמגדל פרחים. יהודה זוכר את המבט של אבא כשהיה מסתכל על הפרחים בגאווה כשהם החלו להיפתח, קרניים ראשונות של שמש מנצנצות על טיפות הטל שנחות על העלים שנראות כמו כדורי בדולח קטנים. זה היה מבט של אדם שאהבה לאדמה ולחקלאות זרמה בכל עורקיו ומילאה אל ליבו הרחב.

יהודה היה שם ליד אבא כל השנים ולמד כל תנועה שלו היטב, הוא רצה להיות בדיוק כמו אבא ואכן כך היה. אביו יצא לגמלאות והעביר את שרביט הניהול ליהודה שהמשיך ופיתח את הענף בהצלחה רבה. לאחר שאביו נפטר וככל שהשנים חלפו, מדיניות הממשלה והחלטות רמ"י, הצרו את צעדיהם של חקלאים רבים וביניהם יהודה. הוטלו מיסים חדשות לבקרים, הוצאות, תשלומים, הכבידו את הכללים בנושא העסקת עובדים זרים, התחרות מול השוק באירופה גברה, חקלאים גדולים "בלעו" את הקטנים וההרגשה היתה שזה הולך להיגמר.

יהודה החזיק "בשיניים", אחז בכל כוחו בקרקע, הוא זכר את המבט של אבא על הטרקטור ואת המילים שלו, "יהודה נחלה זה בנשמה אי אפשר להסביר את התחושה, אתה תבין רק אחרי שתהיה שם לבד בכוחות עצמך". ואכן יהודה הרגיש והבין על מה אבא דיבר, הוא אהב את האדמה והשקיע בה כל שקל פנוי שהיה לו במהלך עשרות שנים.

בחלוף הזמן התנאים הלכו ונהיו קשים יותר ויותר והתחושה היתה שמישהו שם למעלה רוצה שנפסיק להיות חקלאים! "אבל למה?" יהודה שאל כל השנים ולא היה מענה. הוא הצטרף למאבקים של החקלאים מול מדיניות הממשלה, הוא ראה איך בהחלטות שניתנו בין רגע מפקיעים קרקעות, מאות ואלפי דונמים והופכים נשמה ולב פועם של חקלאים לבטון ונדל"ן.

יהודה "גלגל" כל השנים הלוואות, בכל עונה הוא רכש שתילים והשקיע השקעות רבות בפיתוח מבנים וחממות, עד שביום אחד הוא הבין שאם הוא ימשיך הוא יקרוס ולא תהיה דרך חזרה. יהודה לא ישן לילות, מצבו הנפשי התדרדר ובוקר אחד זה קרה, יהודה החליט לחסל את ענף החקלאות בנחלה. הוא קיבל את ההחלטה הקשה ביותר בחייו, לגדוע את העץ שהניב פירות, העץ שהתחיל משתיל קטן שנטמן באדמת ארץ ישראל על ידי אביו וכעת הגיע לסוף ימיו. מכאן הכל קרה מהר מאוד, יהודה הפסיק את כל הפעילות, מכר את הציוד החקלאי והותיר לעצמו רק את הטרקטור של אבא שישמר אצלו לזיכרון עולם.

בגיל שבעים יהודה ואשתו נותרו ללא מקורות הכנסה, הם הביטו מסביב ומצאו שאין להם פנסיה או כל מקור אחר שיכול לקיים אותם עד סוף ימיהם. יהודה החל לבדוק מה הוא יוכל לעשות עם המבנים שנותרו בנחלה ריקים וללא רוח חיים? הוא הבין שהמבנים בנויים בהיתר, הוא שילם עבורם כספים רבים במהלך כל השנים לכל הרשויות וכעת צריך למצוא את הדרך להתפרנס מהמבנים.

הבירור של יהודה העלה כי המבנים משמשים לחקלאות ולא ניתן להשכיר אותם. בהמשך כאשר החלו לאשר תכניות לפל"ח, הציעו ליהודה לבחון אפשרות לבצע הסבה לפל"ח ביחס למבנים שבנויים בחלקת המגורים. יהודה הבין שאם הוא יסב מבנה חקלאי בשטח 100 מ"ר למשרד הוא ישלם כ- 3,000 ₪ למ"ר ויקבל הסכם חכירה מהוון לתקופה של 49 שנים. הפתרון נראה לו כהשקעה טובה ואפשרות למקור פרנסה זמין ממבנה שבנוי בהיתר. המשך הבירור ביחס להחלטה שחלה בנושא פל"ח הביא לכך שיהודה הבין כי את המבנה הוא לא יוכל להשכיר אלא שהשימוש צריך להתבצע באמצעותו או על ידי אחד מילדיו ובמקרה שלו הדבר לא היה אפשרי.

"מה עושים שאל יהודה? אני צריך לדאוג לאשתי ולי למקור הכנסה והזמן הולך אוזל, כספים מעטים שנותרו משנים רבות של עבודה הולכים ונגמרים ועלי למצוא דרך לשרוד". הילדים של יהודה החלו להביע דאגה, הם בעצמם שורדים את החיים עם ילדים ומשכנתא והחשש היה שההורים לא יוכלו לעמוד בנטל.

אחרי לילות ארוכים ללא שינה, החלו לעלות בראשו של יהודה מחשבות למכירת הנחלה. המחשבה גרמה לו לזיעה קרה ולדופק מואץ, הוא חווה ימים ארוכים של חוסר וודאות, הרגשה שהקרע שאותה הוא עיבד במשך שנים נשמטת לו מתחת לרגליים, הוא הביט לכל עבר וראה שהכל נסגר ואין מוצא.

"למכור את הנחלה? האם זה מה שאבא ציפה ממני כשהוא הראה לי את הפריחה בשעת זריחה? האם האדמה הזו שהצמיחה פרחים מהזיעה של אבי יכולה לעבור למישהו אחר שיבנה עליה בתים, בריכה ותאים לסוסים? זה לא יכול להיות" כך יהודה היה אומר לעצמו ובאותה נשימה הקול בראשו המשיך ואמר "אני חייב למצוא דרך להתפרנס בלי למכור את הנחלה".

יהודה הביט מסביב וקיבל החלטה - **נחלות לא מוכרים!** הוא הסב מבנה של 500 מ"ר לאחסנה, מצא שוכר והשכיר את המבנה מבלי לקבל היתר בניה. זה היה מפנה דרמטי עבור יהודה, נפתח לו צינור האוויר, החלה לזרום למשפחתו הכנסה חודשית, הוא השכיר גם את הבית ההיסטורי בנחלה שבו התגורר אביו. יהודה חזר לחיות. ההכנסה החודשית הסתכמה לסך של 10,000 ₪ וביחד עם הקצבה מביטוח לאומי הצליחו יהודה ואשתו להתקיים בכבוד במשך 15 שנים.

בוקר אחד דפיקה בדלת. יהודה ואשתו יושבים ביחד במרפסת צופים בשמיים הכחולים. בגיל 85 זו זכות גדולה להיות ביחד עם האשה איתה אתה חי מגיל עשרים, רק להודות על רגעים קטנים של

אושר זה מה שנותר. יהודה קם ופתח את הדלת, הוא פגש לראשונה בחייו את "הפקח", סיפרו לו על ביקורים בנחלות אבל הוא לא חשב שאליו הם יגיעו. כאשר עלו בראשו מחשבות על "הפקח" הוא היה אומר לעצמו "מה בסופו של דבר אני עושה בנחלה? משכיר מבנה שנבנה בהיתר, מי ירצה לפגוע בי בגיל 85 הרי אני רק רוצה להתפרנס בכבוד".

"בוקר טוב" פנה אליו הפקח, "אני מהיחידה הארצית לאכיפה" הוא הציג ליהודה תעודה, "איך אוכל לעזור לך" שאל יהודה בחיך, עדיין לא מבין במה מדובר "כנראה שהוא רוצה שאני אעזור לו למצוא כתובת במושב" חשב יהודה לעצמו. "אני קיבלתי מידע שאתה משכיר מבנים בנחלה בשימוש חורג ואני מבקש שתבוא איתי לסיבוב בחצר ותציג לי את המבנים" השיב הפקח. פניו של יהודה נפלו ברגע אחד "שימוש חורג? על מה אתה מדבר?" ענה יהודה וקולו רעד. "תתלווה אלי בבקשה לסיבוב ואסביר לך בדרך" ביקש הפקח ויהודה כמו חייל ממושמע סגר אחריו את הדלת ויצא ביחד עם הפקח לסיבוב בנחלה.

יהודה הבחין כי הפקח מחזיק בידו מחשב לוח שעליו יש מפות ותשריטים. "מה יש לך שם?" שאל יהודה. "אלו היתרי הבניה של המבנים בנחלה, אני צריך לבדוק את המבנים ולוודא שאתה עושה שימוש בהתאם להיתר". "מצוין", חשב יהודה לעצמו "אצלי הכל בנוי בהיתר". יהודה והפקח הגיעו למבנה בשטח 500 מ"ר שמושכר לאחסנה. "אצלי במחשב מופיע כי בהתאם להיתר המבנה משמש לחקלאות, בא נכנס פנימה אני רוצה לראות את השימוש" ביקש הפקח. יהודה פתח את דלת המחסן, בתוך המחסן היו מאוחסנים חומרי בניין בכמויות מסחריות, נבנו משרדים ושטחי תצוגה ומכירות, במקום היו מספר עובדים של החברה, הפקח צילם רשם והשניים יצאו החוצה. "מה מצאת?" שאל יהודה את הפקח. "אני רואה שאתה עושה במחסן שימוש חורג שלא מתאים להיתר, האם קיבלת היתר לשימוש?" שאל הפקח. יהודה היה מופתע, הוא הבין שהסיפורים שהוא שמע במושב הגיעו לפתח ביתו וכאן כבר היה ברור לו שהוא נמצא בבעיה. הפקח מיהר לעזוב מבלי לחכות לתשובה של יהודה, הוא חיך ואמר תודה על שיתוף הפעולה והלך לדרכו.

יהודה נותר לבדו מול המבנה, הוא הביט סביב והרגיש שוב את התחושה כמו לפני 15 שנים שהקרקע נשמטת מתחת לרגליו, הוא לא יכול היה להחזיק, יהודה התמוטט ונפל לארץ. רינה אשתו, שהרגישה בחסרונו מצאה את יהודה מעולף שוכב על האדמה, היא רצה אליו בבהלה וראתה שהוא בשלבי התעוררות "מה קרה יהודה? מה קרה?". יהודה הביט ברינה, לרגע זה היה כל כך נח לאבד את ההכרה ולשכוח מהכל, אבל מהר מאוד הוא נזכר בפקח "יהיה בסדר, הרגשתי לא טוב וכנראה שנפלת". רינה הכניסה את יהודה הביתה, השכיבה אותו לנוח במיטה ומשם שוב הכל קרה כל כך מהר.

יהודה המסכן, ישב וגולל את הסיפור כשעיניו הקטנות שראו שנים של מאבקים והצלחות, עליות וירידות, הזילו דמעות קטנות שנקו בזווית העין. זה היה מראה קשה מנשוא, יהודה אדם גדול ממדים, עם לב ענק, הגו כבר כפוף והשיער לבן ודליל, על הפנים נראים סימנים של השמש, היא היתה אורות הניאון במשרד שלו תחת כיפת השמיים, בחממות בהם הוא עבד כל חייו. הטוב שבחבורה, יוצא סיירת צנחנים, איש אשכולות שהיה עוד עמוד אחד מעמודי התווך שהחזיקו מדינה שלמה שקמה על ברכי החקלאות. "מה בסה"כ רציתי? רק להתפרנס בכבוד". הוא חזר שוב ושוב על המשפט הזה ולא הצליח להבין איך זה קרה? איך המדינה בגדה בו אחרי שנים שהוא היה שם ונלחם בשבילה.

יהודה הניח על השולחן את דרישת התשלום עבור שימוש חורג בסך 800,000 ₪. "תסתכל" הוא אמר לי "זה החשבון שהם שלחו לי אחרי עשרות שנים של חקלאות". "איך אוכל לשלם את הסכום הזה, מדובר בסכום דמיוני עבורי, קיבלתי דמי שכירות חודשיים מהם חיינו אני ורינה, אין לי

חסכוניות, את כל מה שהיה לי השקעתי בנחלה, זה גזר דין מוות עבורי". המילים עוד מהדהדות בחדר, הם נאמרו בשברון לב מפיו של אדם מבוגר שהרגיש שכולם נגדו והכל סוגר עליו ואין מוצא. הסוף של הסיפור כבר לא ממש חשוב, אך אם יצר הסקרנות מקנן בכם, אשתף אתכם כי הגענו להסדר, יהודה שילם 400,000 ₪ פינה את השוכרים ואת השימושים וכיום הוא במצב כלכלי מורכב, בלשון המעטה, אך המשפחה נרתמה לעזור בכדי שיהודה לא ימכור את הנחלה.

השמחה כבר לא מנת חלקו של יהודה, הוא חי בתחושה קשה שלקחו ממנו את כל העצמאות ועל כן הוא כנראה לא יוכל להתגבר עד סוף ימיו.

אני בטוח שהמסר הועבר - המצב אליו הגיע יהודה ועמו חקלאים רבים שנמצאים באותו מצב ואלו שעדיין לא חוו את נחת הזרועות של רשויות האכיפה ויחוו במהלך שנת 2019 - חייב להפסק לאלתר! החקלאים לא יכולים לשאת את רוע הגזירה ואין כל סיבה שיהא עליהם לחוות את דרך הייסורים שחווה יהודה ורבים טובים כמוהו.

אנחנו סחבנו את האלונקה כל הדרך עם כתפיים רחבות ועשינו זאת עם הרבה רוח לחימה ואמונה בצדקת הדרך. לא ייתכן שעכשיו, ברגע האמת, כשאנחנו צריכים רק אפשרות להתפרנס בכבוד מהנחלה אותה פיתחנו, הקמנו, שילמנו, הזענו, נושלת מהאלונקה בטענה כי אנחנו פורעי חוק ועלינו לשבת על ספסל הנאשמים.

חברים יקרים, זה הזמן לעשות את השינוי יש לנו "חלון הזדמנויות" בואו לא נפסיד אותו ונפעל ביחד, כל אחד בתחומו, להשפיע ולהביא לכך שמדיניות החלטות רמ"י תאפשר השכרה של מבני הפל"ח בנחלה - זה אפשרי ונמצא במרחק נגיעה!

נזכור את עיקרון היסוד שמוביל אותנו בדרך לשינוי:

"לא מוכרים בגלל שימושים את המבנים משכירים ומתפרנסים"